

Kandırmak, aldatmak ve yalan söylemek

HASAN PİR

İmam-ı Buhari ve İmam-ı Müslim, İslâm dünyasında hadis ilminin iki önemli âlimi olarak kabul edilir.

Bazı kaynaklarda İmam-ı Buhari'nin bazı kaynaklarda da İmam-ı Müslim'in yaşadığı söylenen ve ahlak açısından son derece önemli kabul edilen şöyle bir olay anlatılır:

İmam, çok "Hadis" bildiği söylenen bir kişiden "Hadis" almaya gider. Bakar ki; bu kişi, kaçmış olan atını yakalamak için külahını çıkarıp, ata doğru uzatıyor. At, kendisine uzatılan külahın içinde yem olacağı hissi ile külaha doğru yaklaşır ve sahibi de atı yakalar. İmam; atın sahibine; **"o külahın içinde bir şey var mıydı?"** diye sorar. "Hayır" cevabını alınca: **"Atı kandıran, insanları da kandırır"** diyerek, ondan "HADİS" almaktan vaz geçip, geri döner.

Dinimizde; **"kandırmak"** ve bu kavramla anlam bağlantılı kavramlar olan **"aldatmak" ve "yalan söylemek"** en büyük ahlak zafiyeti olarak kabul edilmiştir.

Kandırmak, aldatmak ve yalan söylemek fiillerine öncelikle Allah'ın haram kıldığı, Allah'ın istemediği işler olarak bakmak gerekir.

İnsan; hiçbir mahlûku ve hiçbir insanı kandırma, aldatma ve yalan söyleme hakkına sahip değildir.

"Kandırma, aldatma ve yalan söyleme" alışkanlığı, ilk önce insanın önemsemediği küçük ayrıntılarda baş gösterir. Küçük ayrıntılarla insan önce kendini kandırıp, bu olumsuz fiilleri işler, işlemekle de kalmaz, üstelik vicdanının bunları reddetmesine rağmen, bunların avukatlığını da yapmaya ve nefsen "bunlar küçük şeyler bir şey olmaz" demeye başlar. Bu şekilde, şeytan öncelikle ve özellikle insanı küçük ayrıntılarda yakalamış olur.

"Kandırma, aldatma ve yalan söyleme" gibi haram sayılan işleri, öncelikle Allah yasakladığı için bunlardan uzak durmak gerekir. İyi bir insan ve iyi bir Müslüman olmanın yolu öncelikle Allah'ın istediği çizgide yaşamakla mümkündür. Dini literatürdeki ifadeyle **"emr-i bil-maruf ve nehy-i ani'l-münker"** anlayışı içinde "iyiliği yaşamak ve yaşatmak, kötülükten de sakınmak ve sakındırmak" zorunda olduğumuzu bilmemiz gerekir.

Doğruluğun, istikametinin, ahde vefanın zıddı olan **"kandırmak, aldatmak ve yalan"** kelimelerini duyduğu halde rahatsız olmayan hiçbir insan var mıdır? Bunlar genel bir ifadeyle çirkin sıfatlardır. İnsan olan insana bu sıfatlar hiçbir zaman yakışmaz.

İnsanlara en güzel ahlak örneği olarak gönderilen Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.m), ahlaktaki mükemmelliği için **"Muhammed'ül emin"**dir. O, en güvenilen, en emin insandır. Öyle ise, onun ümmeti olan bizlerin de doğrulukta ve doğru ahlakta emin ümmet olması gerekir.

Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.m.) **"Emrolunduğun gibi dosdoğru ol"** (Hud Sûresi, 112) ayet-i kerimesi ile ilgili olarak **"Hud Sûresi beni ihtiyarlattı"** (Tirmizi, Tefsir) buyurarak, emr-i ilahi çizgisinde istikameti muhafaza etmenin önemini ve kulluk görevi ile ilgili hassasiyetini ifade etmiştir.

Bugün, gerek şahsî, gerek ailevî ve gerekse sosyal hayatta yaşanan problemlerin hemen hemen hepsi, küçük bildiğimiz "kandırmaların, yalanların, hilelerin, aldatmaların" büyüyüp dal budak salmasından kaynaklı değil midir?

Aile hayatımızda, komşularımızla olan ilişkilerimizde, içinde yaşadığımız sosyal hayatın her noktasında ve daha genel ifadeyle yaşadığımız ömrün her anında Rabbimizin ve onun sevgili Peygamberi Hz. Muhammed'in istediği şekilde dosdoğru olmak zorundayız. Aksi takdirde, hem bu dünyada hem de ahirette çetin bir hesabın bizi beklediğini bilmemiz gerekir.

Güzel günler dileğiyle.